

Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.- beoordeling

Provinciaal Inpassingsplan Regge, deelgebied
Eerderhooilanden

Opdrachtgever: Waterschap Vechtstromen

Lievens Milieu B.V.

Documentnummer
SLM006737.RAP002.DB

KvK
30152124

Telefoon
+31 (0)88 910 20 00

Versie
0c

Postadres
Gaetano Martinolaan 50
6229 GS Maastricht

Internet
www.lievens.com

Datum
27 maart 2020

Colofon

Rapporthistorie

V0a 14-12-2018

V0b 18-01-2019

Verantwoording

Contactgegevens

Dilly Boer

06 23 22 7485

dboer@lievense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
SLM006737.RAP002.DB	0c	concept

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
Dilly Boer	Jurist omgevingsrecht	27 maart 2020	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
	Jurist omgevingsrecht		

Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
Dilly Boer	Projectleider		

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding vormvrije m.e.r.-beoordeling	4
1.2	Leeswijzer	6
2	m.e.r.-beoordeling	7
2.1	Een m.e.r.-beoordelingsplichtige) activiteit	7
2.2	Procedure en beoordelingscriteria	7
3	Kenmerken en plaats van het project	9
3.1	Huidige situatie: grasland	9
3.2	Toekomstige situatie; maatregelen	10
3.3	Toekomstige situatie: recreatie	13
3.4	Toekomstige situatie: Kaderrichtlijn Water (KRW)	13
3.5	Conclusie	14
4	Kenmerken van mogelijke effecten	15
4.1	Natuur	15
4.2	Bodem	19
4.3	Water	20
4.4	Archeologie, landschap en cultuurhistorie (ruimtelijke kwaliteit)	21
4.5	Hinder tijdens uitvoering (geluid, stikstof en verkeer)	22
4.6	Uitvoeringsaspecten niet-gesprongen-explosieven en kabels en leidingen	23
4.7	Klimaat en duurzaamheid	24
4.8	Vernatting en agrarisch grondgebruik	25
4.9	Vernatting en insecten	26
5	Cumulatie overige projecten	28
6	Conclusie	29
7	Literatuur en overige bronnen	30
	Overzicht bijlagen	31
	Bijlage 1	32
	1. Inrichtingsplan	
	Bijlage 2	33
	2. Maatregelenkaart	
	Bijlage 3	34
	3. Natuurtoets	

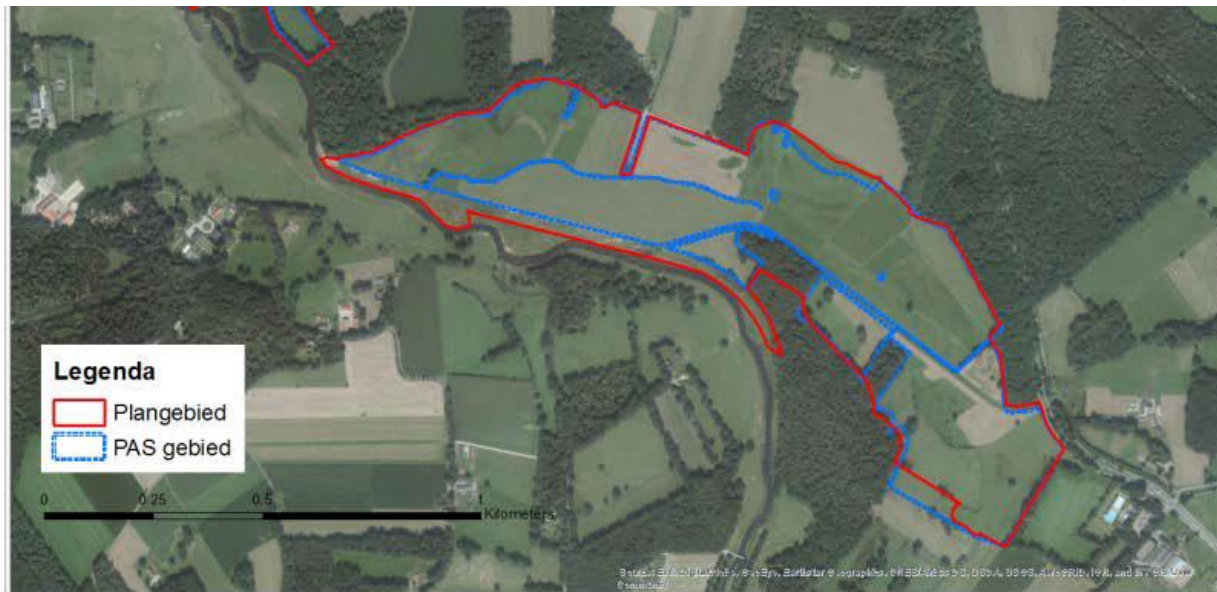
1 Inleiding

1.1 Aanleiding vormvrije m.e.r.-beoordeling

De provincie Overijssel werkt met het programma 'Ontwikkelopgave /Natura 2000' aan de wettelijke natuurherstelopgaven vanuit Natura 2000. Samen met partners zet zij zich in om de instandhoudingsdoelstellingen voor de aangewezen habitattypen en –soorten te behalen. Eén van de Natura 2000-gebieden in provincie Overijssel is "Vecht en Beneden-Reggegebied". In het Natura 2000-beheerplan voor dit gebied zijn specifieke maatregelen opgenomen om de gewenste instandhoudingsdoelen voor dit Natura 2000-gebied te behalen. Om deze instandhoudingsdoelstellingen te behalen zijn maatregelen voorzien, onder andere in het deelgebied 'Eerderhooilanden', langs de Regge, gelegen binnen het Natura 2000-gebied.

Figuur 1 Ligging deelgebied Eerderhooilanden ten opzichte van Natura 2000-gebied "Vecht en Beneden-Regge" (bron: Atlas van Overijssel)

Figuur 2 onderzoeksgebied PAS-maatregelen (in blauw) en plangebied nieuw in te richten natuurpercelen (in rood) (bron: inrichtingsplan)

Het deelgebied Eerderhooilanden ligt ten zuiden van Ommen ter hoogte van Archem en Eerde, oostelijk van de Regge op landgoed Eerde. Westelijk van de Regge ligt het buurtschap Archem en zuidoostelijk het dorp Den Ham. Dit deelgebied valt grotendeels binnen de gemeente Ommen met uitzondering van het oostelijk deel van de Eerderhooilanden dat net binnen de gemeente Twenterand ligt. De gemeentegrens ligt ter hoogte van de beekloop de Bevert. Direct grenzend aan de Eerderhooilanden loopt de Hammerweg (N341), de weg tussen Ommen en Den Ham. Verder zijn er geen wegen voor gemotoriseerd verkeer grenzend aan Archem-Eerde. Het gebied ligt grotendeels binnen het Natura-2000-gebied “Vecht en Beneden – Reggegebied”.

In het Inrichtingsplan voor dit deelgebied¹ zijn verschillende maatregelen voorgesteld. Bij deze maatregelen hoort ook het ver- of ontgraven van terreinen (ontgrondingen ca. 12 ha), het wijzigen van de functie van gronden (omvang van ca. 43,6 ha) en de eerste ontbossing van gronden (ca. 2 ha).

Om de voorgenomen maatregelen uit het inrichtingsplan planologisch mogelijk te maken, wordt een provinciaal inpassingsplan ‘Regge, deelgebied Eerderhooilanden’ voorbereid. De maatregelen in dit gebied hebben geen inhoudelijke of andere relatie met andere deelgebieden binnen het grotere Natura 2000-gebied “Vecht en Beneden-Reggegebied”.

Het inpassingsplan vormt het besluit tot functiewijziging van gronden en ontbossing, het kader voor de activiteit ‘ontgrondingen’ en het mogelijk maken van de ontbossing van een deel van de gronden ten zuiden van de Beneden-Hammerwetering.

In deze vormvrije plan-m.e.r. beoordeling (voor het inpassingsplan) en vormvrije project-m.e.r.-beoordeling (voor de ontgrondingvergunning) moet worden beoordeeld of er belangrijke

¹ Inrichtingsplan, d.d. xxxx 2018

nadelige gevolgen (te verwachten) zijn voor het milieu. Als dat zo is, dan moet alsnog een MER worden opgesteld met de daarbij behorende procedure.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze notitie wordt het algemene kader voor de m.e.r.-beoordeling en de procedure geschetst. In hoofdstuk 3 en 4 worden de criteria uit de Europese m.e.r.-richtlijn behandeld: de kenmerken en plaats van het project en de kenmerken van de potentiële effecten, in relatie tot de huidige situatie in het plangebied. In hoofdstuk 5 komt de cumulatie met overige projecten in de omgeving aan bod en hoofdstuk 6 bevat de conclusie naar aanleiding van de beoordeling van alle relevante criteria. Hoofdstuk 6, ten slotte, bevat de bronnen die zijn gebruikt voor de inhoud van deze notitie.

2 m.e.r.-beoordeling

2.1 Een m.e.r.-beoordelingsplichtige) activiteit

In de bijlage bij het Besluit m.e.r. zijn activiteiten met drempelwaarden opgenomen op basis waarvan de noodzaak van het wel of niet opstellen van een m.e.r.-beoordeling (onderdeel D) of meteen een milieueffectrapportage (onderdeel C) wordt bepaald. In onderdeel C is aangegeven bij welke activiteiten waarschijnlijk sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen. Hiervoor geldt een directe verplichting voor het doorlopen van de m.e.r.-procedure (onderdeel C). Onderdeel D bevat activiteiten waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Als blijkt dat aanzienlijke nadelige milieugevolgen niet zijn uit te sluiten, is alsnog een m.e.r.-procedure nodig. De opgenomen drempelwaarden zijn gebaseerd op algemene kenmerken van een activiteit en een globale aanname dat bij gevallen onder de drempelwaarde geen belangrijke nadelige milieugevolgen zullen optreden.

Deze activiteiten vallen onder de volgende categorieën van bijlage II bij het Besluit milieueffectrapportage 1994:

1. **categorie D 16.1:** delfstoffenwinning
Het oppervlak van de werkzaamheden (12 ha) overschrijdt niet de drempelwaarde van 12,5 hectare;
2. **categorie D 9:** een landinrichtingsproject, functiewijziging van gronden
De functiewijziging van gronden omvat een oppervlakte van 43,6 ha en overschrijdt niet de drempelwaarde van 125 ha.

Er worden, beneden de Hammerwetering, ook bomen gekapt (ca 2 ha) om de ontwikkeling van stroomdalgraslanden mogelijk te maken. Omdat deze gronden in het vigerende bestemmingsplan al een natuurbestemming hebben, is **categorie D 27** van het Besluit m.e.r. (de eerste bebossing/ontbossing *met het oog op een andere ruimtelijke functie* van de grond) niet van toepassing.

Het Besluit m.e.r. (artikel 2, vijfde lid onder b.) schrijft ook bij activiteiten onder de drempelwaarde voor dat een milieu-effectbeoordeling nodig is, waarbij wordt verwezen naar de Europese richtlijn milieueffectrapportage. Ook onder de drempelwaarde zijn nadelige effecten namelijk niet bij voorbaat uit te sluiten. Dit is de zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling.

2.2 Procedure en beoordelingscriteria

De m.e.r. beoordeling hoort bij het inpassingsplan, waarin de hiervoor genoemde activiteiten mogelijk worden gemaakt en kan (desgewenst) ook worden gebruikt bij de aanvraag om een ontgrondingsvergunning (project) voor de graafwerkzaamheden.

Een vormvrije m.e.r.-beoordeling doorloopt dezelfde procedure als een formele m.e.r.-beoordeling: een particulier of ondernemer die initiatiefnemer is van een bepaalde activiteit, dient een meldnotitie in bij het bestuursorgaan dat bevoegd is te besluiten op de aanvraag/het plan waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt. Het bevoegd gezag neemt vervolgens een beslissing of al dan niet een milieueffectrapportage moet worden doorlopen.

De vormvrije m.e.r.-beoordeling wordt getoetst aan drie voorwaarden die zijn opgenomen in bijlage III van de Europese m.e.r.-richtlijn. De drie hoofdcriteria zijn:

- kenmerken van het project;
- plaats van het project;
- kenmerken van het potentiële effect.

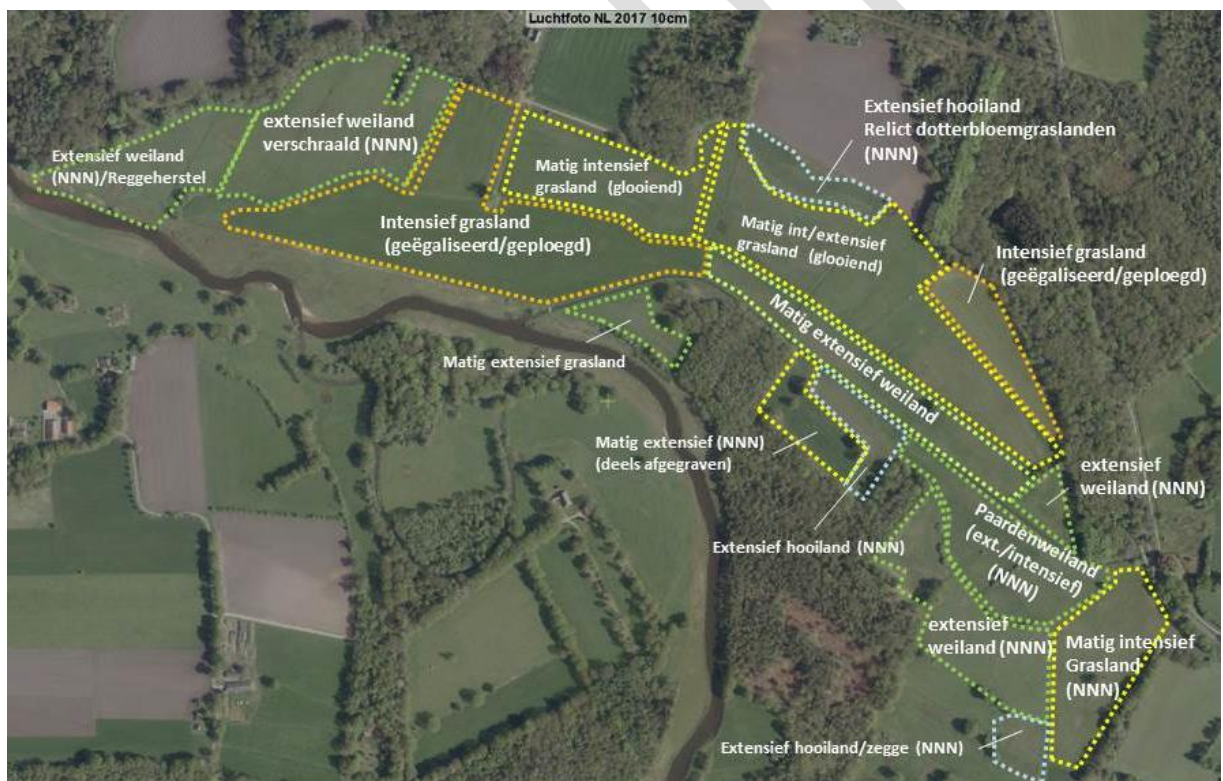
In deze notitie is de informatie opgenomen op basis waarvan het bevoegd gezag kan beoordelen of sprake is van mogelijk belangrijk nadelige gevolgen van de maatregelen voor het milieu. In het geval belangrijke nadelige milieugevolgen niet kunnen worden uitgesloten, zal een m.e.r.-procedure worden doorlopen. Als geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden, wordt gemotiveerd aangegeven dat geen m.e.r.-procedure hoeft te worden doorlopen.

CONCEPT

3 Kenmerken en plaats van het project

3.1 Huidige situatie: grasland

In de huidige situatie is het gebied voor het overgrote deel in eigendom van Natuurmonumenten, die de gronden verpacht. Een deel is in eigendom van St. van der Wijck. In het gebied zijn voornamelijk graslanden aanwezig, die voor een deel extensief beheerd worden door Natuurmonumenten en/of pachters. Deze gronden worden als weiland en/of hooiland beheerd en zijn relatief structuurrijk. Verder zijn enkele percelen in het verleden geëgaliseerd en worden deze intensief beheerd.

Figuur 3 schets gebruik gronden in deelgebied Eerderhooilanden (bron: Inrichtingsplan)

Er zijn houtsingels aanwezig die bestaan uit eiken (op de hogere delen) en elzen, wilgen, meidoorn op de lagere delen. Verder is droog loofbos aanwezig op de hoger gelegen dekzandgronden met diverse forse inlandse eiken. Door het oostelijke deel loopt de Beneden-Hammerwetering, in eigendom van en beheer bij Waterschap Vechtstromen. Verspreid over het gebied zijn nog andere (niet op de legger voorkomende) sloten aanwezig. Niet alle sloten zijn permanent watervoerend.

Landschappelijke waarden

Dit deelgebied maakt deel uit van landgoed Eerde, met een kasteel dat dateert uit 1715. Rondom het kasteel ligt een park met onder andere parkbossen. Vanaf het kasteel loopt een kasteelgracht 'Grand Canal' richting de Regge. In de Eerderhooilanden resteert nog een dijkje en een sloot in het verlengde van deze waterlijn. Er liggen pachtboerderijen ten noordwesten van het kasteel. Hier zijn nog twee melkveehouderijbedrijven actief.

De boerderijen maken deel uit van het kleinschalige kampenlandschap, bestaande uit bosjes, houtwallen, laanbeplantingen en akkers. Grenzend aan deze boerderijen ligt de Eerder Es. Deze is van oudsher in gebruik als akker, terwijl de lager gelegen gronden in het beekdal van de Regge sinds jaar en dag in gebruik zijn als weiland en hooiland.

Voor de introductie van kunstmest waren de beekdalen bij Eerde voor boeren het meest productief. Dit kwam door voedsel en bufferaanrijking via jaarlijkse overstroming eventueel in combinatie met kwelwater in het maaiveld. Ook werd ruige potstalmest toegepast. De vochtige hooilanden omvatten over het algemeen dotterbloem-, kievitsbloem- of pimperlhooilanden. De schralere hooilanden met meer zeggen (o.a. blauwe zegge) waren minder productief en kwamen meer bovenstrooms en/of op de flanken voor. Over het algemeen was het Reggedal in agrarisch gebruik. Inmiddels is de verhouding landbouw – natuur flink veranderd. Circa 60% van het gebied betreft natuur in combinatie met water. Lokaal vindt nog steeds intensieve landbouw plaats. In het afgelopen decennium zijn diverse Reggeherstelprojecten uitgevoerd. Kades zijn verwijderd of verplaatst en de Regge heeft weer de ruimte gekregen om te kunnen meanderen. Dat geldt ook voor de Regge grenzend aan dit plangebied.

Recreatief gebruik

Landgoed Eerde is een geliefd recreatiegebied voor met name fietsers en wandelaars. Het is een afwisselend en aantrekkelijk gebied voor wat betreft landschap, natuur en cultuurhistorie. Landgoed Eerde ademt nog de sfeer van het verleden met het kasteel, de statige lanen en de parkbossen. De oude boerderijen en akkers, waaronder de Eerder Es, en het uitzicht over de hooilanden en Regge horen daar onlosmakelijk bij. Diverse wandelroutes en fietsroutes lopen door of langs het gebied.

3.2 Toekomstige situatie; maatregelen

Om het gewenste hydrologisch herstel voor het behalen van de natuurdoelen binnen het Natura 2000-gebied "Vecht – Beneden Regge" te realiseren wordt, onder meer, de Regge weer hersteld met een natuurlijke meandering en hogere waterpeilen. In de periode 2007-2013 zijn diverse Reggeherstelprojecten uitgevoerd. Met de Reggeherstelprojecten worden ook de opgaven voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor de Beneden Regge ingevuld en wordt de rivier klimaatbestendig gemaakt. Ongewenste verdroging en wateroverlast in het stroomgebied van de Beneden Regge wordt tot een minimum beperkt en gelijktijdig worden de natuurlijke waarden en recreatieve belevingswaarde van het gebied versterkt. Met de omvorming van de gekanaliseerde rivier wordt een dynamisch en veerkrachtig watersysteem gerealiseerd.

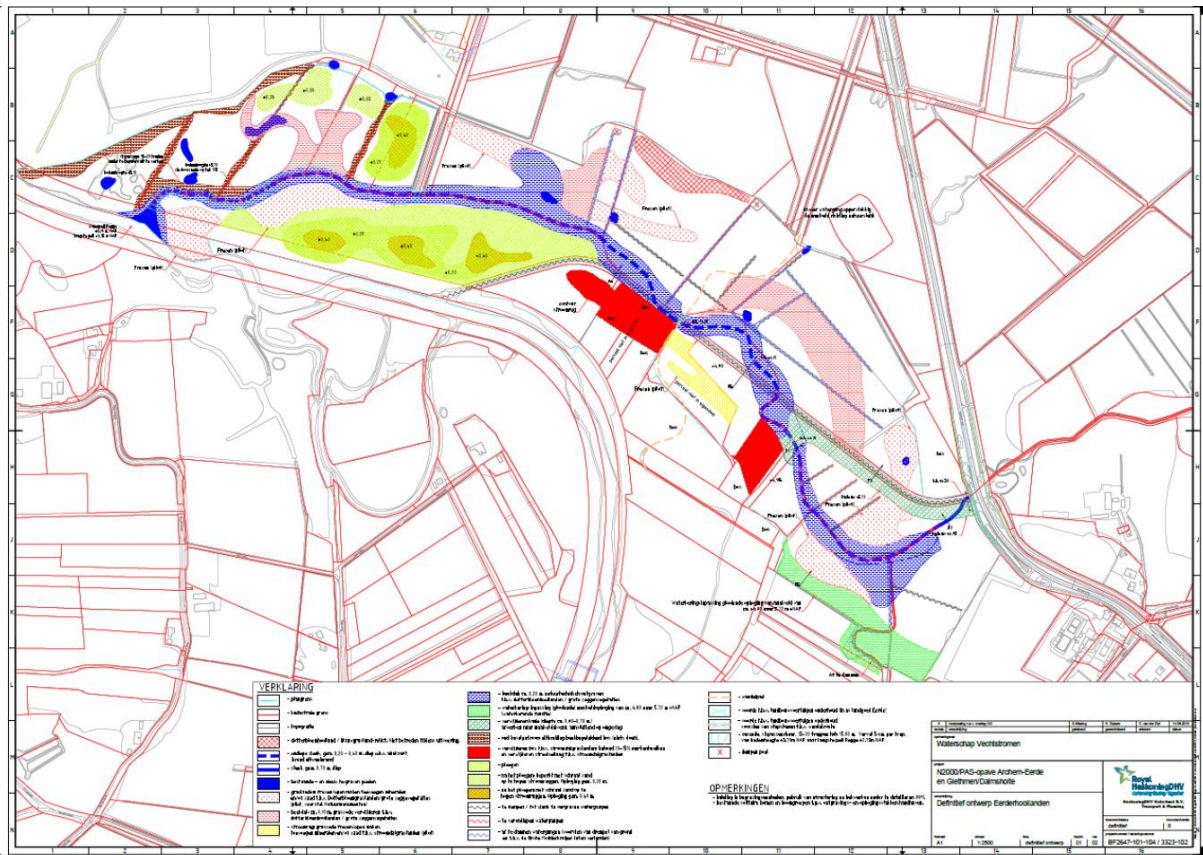
Naast de herinrichting van de Regge zijn ook nog andere specifieke maatregelen nodig om de gewenste natuurdoelen (doelen voor instandhouding en/of uitbreiding) te behalen. Het Natura

2000-gebied is aangewezen voor diverse habitattypen en habitatrichtlijnsoorten die zijn verbonden aan hogere gelegen bos- en heidegebieden en lokaal vennen, maar ook aan het lager gelegen rivierdalsysteem.

Deelgebied Eerderhooilanden ligt binnen dit Natura 2000-gebied. Voor dit deelgebied gelden vanuit het Natura 2000-beheerplan specifieke opgaven voor behoud *en/of* uitbreiding van stroomdalgraslanden en beek begeleidende bossen (ook wel vochtige alluviale bossen genoemd) en het leefgebied van kamsalamander, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en grote modderkruiper. Hydrologisch herstel met verhogen van grondwaterstanden is onder meer nodig voor de uitbreiding van de beekbegeleidende bossen.

In dit deelgebied zijn de volgende maatregelen voorzien:

- Maatregel M1b - Herstel hydrologie; Verminderen ontwaterende invloed Hammerwetering;
- Maatregel M3a - Herstel hydrologie; Verwijderen ontwatering Eerderhooilanden in percelen met status natuur;
- Maatregel M3b - Herstel hydrologie; Pachtvrij maken percelen NNN bestaande natuur Reggedal;
- Maatregel M3c3d - Herstel hydrologie; Verwerven, verwijderen ontwatering en inrichten percelen nieuwe natuur NNN in Eerderhooilanden door:
 - Om de ontwaterende invloed van de Beneden Hammerwetering te stoppen wordt deze gedempt. Voor de afwatering wordt de oude natuur-/beekloop door de Eerderhooilanden hersteld en gedeeltelijk verondiept met schraal zand. Voor de inrichting van de NNN worden de gronden grenzend aan deze laagte natuurtechnisch ontgraven voor de ontwikkeling van natte schraallanden en plaatselijk dotterbloemgraslanden. Daarnaast wordt plaatselijk schraalzand opgebracht voor de ontwikkeling van stroomdalgrasland. Voor het herstel van de hydrologie worden de aanwezige ontwateringsloten en drie poelen aan de buitenzijde gedempt. Op andere locaties worden nieuwe poelen gecreëerd en wordt er bos gekapt voor de ontwikkeling van stroomdalgrasland. In het noordwestelijke deel van het plangebied, dat in de 2e fase na 2021 wordt ingericht, worden de sloten gedempt ten behoeve van de hydrologie. Voor de inrichting van de NNN worden gronden natuurtechnisch ontgraven voor de ontwikkeling van dotterbloemhooilanden.

Figuur 4 maatregelenkaart (bron: inrichtingsplan). Zie ook bijlage 2

De maatregelen zijn vertaald naar de volgende eisen:

- behoud en/of uitbreiding oppervlakte en kwaliteit van de habitattypen stroomdalgraslanden en beekbegeleidende bossen (vochtige alluviale bossen);
- Verhogen van waterpeilen ten gunste van behoud en uitbreiding van verdrogingsgevoelige habitattypen;
- Herstel hydrologisch systeem in met verhoging van grondwaterstanden door demping van de Hammerwetering, verwijderen van de kades, aanleg/herstel van een natuurlijke slenk en dempen van de detailontwatering (sloten/greppels);
- verbeteren van de nu beperkte afzetmogelijkheden van sediment en zaden die bijdragen aan verjonging (o.a. jeneverbesstruwelen, stroomdalgraslanden). Door verwijdering kades en aanpassing profiel vindt inundatie in Reggedal plaats, dat leidt tot afzet van sediment en zaden. Deze maatregel is ten aanzien van de Regge al uitgevoerd, echter lokaal afplaggen en ophogingen van potentiële locaties is noodzakelijk om nieuwe pionierssituaties en de verjonging op gang te krijgen van de voorzien habitattypen;
- aanleg van de slenk met deels afplaggen van de toplaag en ontwikkeling en kwaliteitsverbetering vegetaties als dotterbloemhooilanden en grote zeggenvegetaties;
- Uitbreiding oppervlakte habitats voor kamsalamander (nieuwe poelen graven) en grote modderkruiper en behoud van populatie bittervoorn;
- Dempen van de hoger gelegen drainerende poelen en graven van nieuwe poelen in de natte laagten langs de beek in verband met het uitbreidings-/instandhoudingsdoel voor de kamsalamander;

- Extensivering van het aantal pachters in de deelgebieden Eerderhooilanden dan wel wijzigen van de pachtvoorwaarden hoofdfunctie natuur, landbouwkundig gebruik beëindigen.

3.3 Toekomstige situatie: recreatie

In de huidige situatie kruist het Reggepad de Eerderhooilanden. Deze route wordt verlegd naar het oosten, onder andere vanwege de uitvoering van de maatregelen. Het pad sluit aan op het bestaande bospad aan de noordzijde en het pad aan de zuidzijde op de dekzandrug. De oostelijke voorde maakt deel uit van de wandelroute; wandelaars kunnen hier het beekdal met droge voeten passeren via stapstenen. Het wandelpad doorkruist verschillende landschapseenheden en biedt wandelaars een mooi uitzicht op het kasteel. Natuurmonumenten wil een uitkijkpunt te realiseren aan de noordelijke rand van de Eerderhooilanden, bij de wandelroute langs de bosrand.

Figuur 5 nieuwe wandelroute door het gebied (bron: inrichtingsplan)

3.4 Toekomstige situatie: Kaderrichtlijn Water (KRW)

Het beneden gebied van de Hammerwetering is een KRW-waterloop en is aangemerkt als watertype R5. Voor dit type geldt het streefbeeld “een permanent watervoerende beek, zwak stromend en in droge zomers mogelijk stagnant”. Met de omvorming van de Hammerwetering tot een natuurstroom wordt een overwegend natuurlijk slingerende, langzaam stromende en vispasseerbare beek gerealiseerd. De natuurlijke beekdalvegetatie zorgt voor een betere biotische en abiotische waterkwaliteit, conform de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water (KRW-factsheet. NL05 Hammerwetering, 14-09-2015).

Daarnaast is er ook nog een NNN-opgave. De Eerderhooilanden zijn in de Omgevingsverordening 2017 van de provincie Overijssel grotendeels begrensd als Natuurnetwerk Nederland (NNN) "Uitwerkingsgebied Ontwikkelopgave Natura 2000".

3.5 Conclusie

Op de gronden in het plangebied worden maatregelen genomen om verdroging en eutrofiëring terug te dringen. Het bestaande landbouwkundig gebruik wordt beëindigd. Door de kap van bomen worden mogelijkheden gecreëerd voor de ontwikkeling van stroomdalgrasland. Er worden verder goede voorwaarden gecreëerd voor habitatsoorten/-typen. Ook zorgen de maatregelen er voor dat KRW-doelen worden bereikt.

In het volgende hoofdstuk wordt verder ingegaan op (kenmerken van) de mogelijke effecten van de maatregelen, zowel tijdens als na de uitvoering.

4 Kenmerken van mogelijke effecten

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) effecten van de maatregelen beschreven. Hierbij wordt ingegaan op de effecten op natuur, bodem en water, archeologie, landschap en cultuurhistorie (ruimtelijke kwaliteit), hinder tijdens uitvoering, klimaat en duurzaamheid en vernattingseffecten (binnen en buiten het plangebied). Effecten worden bepaald ten opzichte van de huidige situatie, zonder uitvoering van maatregelen, en worden afhankelijk van de effecten kwantitatief of kwalitatief gedaan. De kwalitatieve beoordeling is gedaan op basis van expert beoordeling en beschikbare onderzoeken/QuickScans voor de aspecten ecologie, water en bodem. Kwantitatieve beoordelingen hebben een rapport met referentie als onderbouwing. Per effect wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke effecten en onomkeerbare effecten om zo te bepalen hoe ingrijpend de werkzaamheden zijn.

4.1 Natuur

Het Natura 2000-gebied "Vecht en Beneden-Reggegebied" bevat diverse habitattypen en habitatrichtlijnsoorten die verbonden zijn aan hoger gelegen bos- en heidegebieden en lokale vennen, en aan het lagergelegen rivierdalsysteem. Voor deelgebied Eerderhooilanden gelden specifieke opgaven voor bepaalde habitattypen, zoals stroomdalgraslanden, beekbegeleidende bossen enz. .

Er is een natuurtoets uitgevoerd voor het plangebied.² Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van de mogelijk aanwezige beschermde plant- en diersoorten, de te verwachten effecten op deze beschermde soorten, die in (de nabijheid van) het plangebied voorkomen. Voor toetsing aan de Wnb is een verkennende natuurtoets uitgevoerd. Hierbij zijn de risico's met betrekking tot beschermde soorten in kaart gebracht. Daarnaast is getoetst aan de gebiedsbescherming uit de Wnb. Het gebied Eerderhooilanden maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'. De resultaten uit de Natuurtoets zijn hieronder weergegeven.

4.1.1 Soortenbescherming

- Vaatplanten

In dit deelgebied zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen.

- Vogels

Er is vervolgonderzoek nodig naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van **buizerd/sperwer** in deelgebied Eerderhooilanden, vanwege de boskap die daar is gepland. Effecten op **overige broedvogels** zijn te voorkomen wanneer er wordt gewerkt buiten het broedseizoen en onder ecologische begeleiding. Theoretisch loopt deze broedperiode van 15 maart t/m 15 juli, maar kent in feite geen standaardperiode. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Voor aanvang van de werkzaamheden moet daarom altijd op broedgevallen gecontroleerd worden.

² RHDHV, NATUURTOETS NATUURONTWIKKELING REGGE, d.d. 13 juli 2017, WATBF2647R001D0.1, bijlage 1

- Grondgebonden zoogdieren

De aanwezigheid en eventuele gevolgen voor **dassenburchten** moet nader worden onderzocht. Ook is nader onderzoek nodig naar de eventuele aanwezigheid van de **waterspitsmuis**.

Verbodsovertredingen ten aanzien van overige grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht.

Om negatieve effecten op de **otter** (spraints waargenomen in omgeving) te voorkomen moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan werkzaamheden locatie controleren op mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen of dieren;
- Werkzaamheden rustig opbouwen zodat aanwezige dieren tijdelijk en/of op tijd een ander onderkomen kunnen vinden;
- Bij aantreffen van verblijfplaatsen worden deze ontzien en werkzaamheden buiten gevoelige periode voortgezet (in overleg met de ecoloog).

- Vleermuizen

Er is nader onderzoek nodig naar de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen in verband met de geplande boskap.

- Amfibieën

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het voorkomen van de **poelkikker**. Er mogen geen poelen worden gedempt in de voortplantingsperiode die loopt van 15 maart tot 15 september.

- Reptielen

Om negatieve effecten op de **ringslang** te voorkomen moeten tijdens de uitvoering de volgende maatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan werkzaamheden locatie controleren op mogelijke aanwezigheid van broeihopen (kunnen dienen als voorplantingsplaats/overwinteringsplaats);
- Werkzaamheden rustig opbouwen zodat aanwezige dieren tijdelijk en/of op tijd een ander onderkomen kunnen vinden;
- Bij aantreffen van broeihopen worden deze afgezet en ontzien.

- Vissen

Het voorkomen en gebruik van het plangebied door de **grote modderkruiper** is onvoldoende inzichtelijk. Daarom wordt nader onderzoek aanbevolen voor de potentiële leefgebieden binnen het plangebied.

4.1.2 Gebiedsbescherming

Binnen het plangebied komt het volgende **habitattype** voor.

- H9120 Beuken-eikenbossen met hultst; Inundatie reikt in de toekomstige situatie niet tot het habitattype beuken-eikenbossen met hultst. Ook heeft de toename van de grondwaterstand geen negatieve effecten op het habitattype. Verlies van oppervlak is uitgesloten.

Daarnaast komen onderstaande **habitatsoorten** voor:

- H1166 - kamsalamander

De werkzaamheden leiden niet tot verstoring van de kamsalamander, aangezien de soort niet voorkomt binnen het plangebied. Het dempen van poelen en het toenemen van inundatie heeft een negatief effect op potentieel leefgebied van de kamsalamander. Er worden wel nieuwe poelen gecreëerd en in de huidige situatie vindt ook inundatie plaats. Aangezien de kamsalamander niet voorkomt binnen het plangebied worden de negatieve effecten als niet significant beoordeeld.

- H1163 - rivierdonderpad

De werkzaamheden leiden tot tijdelijke verstoring van de rivierdonderpad. Deze soort komt voor in het Reggedal en heeft een voorkeur voor stenige oevers. Het benedenstroomse deel van de Hammerwetering met steenoevers blijft behouden en wordt niet gedempt. Het leefgebied van de rivierdonderpad blijft daarmee behouden.

- H1149 - kleine modderkruiper

De werkzaamheden leiden tot tijdelijke verstoring van de kleine modderkruiper waardoor mitigerende maatregelen bij de uitvoering noodzakelijk zijn. Daarnaast leidt het dempen en/of verondiepen van watergangen tot verlies van oppervlak van leefgebied voor de soort. Echter door het herstel van de natuurloop wordt nieuw leefgebied gecreëerd en is het negatieve effect gekwalificeerd als niet significant.

- H1145 - grote modderkruiper

Het voorkomen van de grote modderkruiper is niet met zekerheid vast te stellen, waardoor de effecten van verstoring niet kunnen worden vastgesteld. Dit zal moeten blijken uit nader onderzoek. Indien de soort wordt vastgesteld in het gebied is een verslechteringstoets noodzakelijk. Het dempen en/of verondiepen van watergangen tot verlies van (potentieel) leefgebied voor de soort. Echter door het herstel van de natuurloop wordt nieuw leefgebied gecreëerd en is het negatieve effect gekwalificeerd als niet significant.

- H1614 - kruipend moerasscherm

De soort is een pionier van open plekken door bodemstoring en periodieke inundatie. Door toename van inundatie krijgt de soort de kans om zich te vestigen binnen het plangebied. De geplande ontwikkelingen hebben een positief effect op de soort.

Mitigerende maatregelen:

Om de tijdelijke effecten te mitigeren worden maatregelen gebruikt die staan voorgeschreven in de Gedragscode van de Unie van Waterschappen:

- De werkzaamheden in het leefgebied van de beschermde vissoorten worden uitgevoerd in de periode tussen 15 juli en 1 november, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen;
- Bij het dempen en verondiepen van watergangen wordt in één richting gewerkt (stroomafwaarts), zodat aanwezige vissen kunnen ontsnappen;
- achterblijvende juridisch zwaarder beschermde dieren worden weggevangen voorafgaande aan het dempen van de sloot en teruggeplaatst in geschikte biotopen in de omgeving als deze door de ingreep worden bedreigd;
- ten behoeve van in slib levende of vluchtende juridisch zwaarder beschermde soorten wordt slib waarin zich deze soorten bevinden, verplaatst naar plaatsen van waaruit deze soorten kunnen vluchten of overleven;

- Het vangen van beschermde dieren en het elders terugplaatsen gebeurt onder begeleiding van en op aanwijzing van een ecologisch deskundig persoon met kennis van de betreffende soorten.

4.1.3 Conclusie

Gebiedsbescherming

De inrichting van de Eerderhooilanden heeft geen negatieve gevolgen voor de aanwezige habitattypen en zorgt juist voor uitbreiding van stroomdalgraslanden en beekbegeleidende bossen. Voor stroomdalgraslanden gaat het om een relatief een groot areaal. Voor beekbegeleidende bossen betreft dit minder areaal vanwege de lijnvormige elementen in het landschap. Deze zijn in combinatie met dotterbloemgraslanden vanuit natuur en vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol. De inrichting heeft positieve gevolgen voor de habitatrichtlijnsoorten door kwaliteitsverbetering en uitbreiding van leefgebied. Wel zijn mitigerende maatregelen gedurende de uitvoering nodig om negatieve gevolgen te voorkomen. Met zekerheid komt in het plangebied de kleine modderkruiper voor. Aanwezigheid van grote modderkruiper, bittervoorn en kamsalamander is niet aangetoond maar deze soorten kunnen potentieel aanwezig zijn. Voor deze soorten dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden die overeen komen met maatregelen vanuit de soortenbescherming. Nieuw leefgebied dient voorafgaand aan vernietiging van (potentiele) leefgebieden gerealiseerd te worden. Werkzaamheden in het leefgebied moeten buiten de kwetsbare periode van desbetreffende soort plaatsvinden en de wijze van werken dient zorgvuldig te zijn.

Bij de uitvoering van de maatregelen uit het Natura2000-beheerplan wordt groot materieel ingezet. Dit leidt tot een (tijdelijke) verhoging van de **stikstofdepositie** op stikstofgevoelige habitattypen binnen het Natura2000-gebied "Vecht- en Beneden-Reggegebied". Omdat de maatregelen nodig zijn om het beheerplan uit te voeren en de instandhoudingsdoelstelling van het gebied te bereiken, is hiervoor geen vergunning op grond van de Wnb nodig.

Soortenbescherming

In het plangebied komen met zekerheid de **poelkikker**, **ringslang**, **das** en **broedvogels** voor. Bij de inrichting vindt demping/verondieping van voortplantingswater van de poelkikker plaats. Het plan heeft in de eindsituatie positieve effecten in het Natura 2000-gebied "Vecht en Beneden-Reggegebied", doordat het lokaal hogere grondwaterstanden veroorzaakt, wat bijdraagt aan het behouden/bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in dat gebied.

Als gevolg van de fysieke uitvoering van de maatregelen ontstaan *tijdelijk* effecten. Een aanvraag om een ontheffing in kader van de soortenbescherming en/of een vergunning in het kader van Natura 2000 gebiedsbescherming is echter niet nodig. Het plan is uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming (Natura 2000 en soortenbescherming) onder de voorwaarde van uitvoering van de genoemde maatregelen voor bepaalde beschermde soorten. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, waarmee de aannemer moet werken. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming wordt op deze manier voorkomen. In de eindsituatie treden geen effecten meer op.

4.2 Bodem

Bodem-chemische situatie in relatie tot natuurdoeltypen

Het plangebied Eerderhooilanden ligt in het groter rivierdalsysteem van de Regge. Het deelgebied kent een agrarisch verleden, waardoor fosfaat en stikstof in de bodem aanwezig zijn. Er is nader bodemchemisch onderzoek³ uitgevoerd, met name gericht op voor planten beschikbaar fosfaat, om te kunnen beoordelen in hoeverre er sprake is van voedselrijkdom, in hoeverre dit de ontwikkeling van de gewenste doeltypen beïnvloedt en welke maatregelen hiervoor mogelijk zijn. Maatregelen zijn onder andere ontgraving, verschraling door uitmijnen en hooilandbeheer (maaien en afvoeren).

Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek is het ontwerp van de inrichtingsmaatregelen aangepast. De voorgenomen natuurdoeltypen kunnen, al of niet na aanpassing van de maatregelen, worden gerealiseerd.

Bodemkwaliteit in relatie tot grondverzet – toepassing grond

In het gebied Eerderhooilanden wordt ca. 30.000 m³ grond ontgraven (op basis van de SSK-raming). Gemiddeld gezien wordt 10 tot 20 cm ontgrond. Ter hoogte van de onnatuurlijke hoogtes/kades wordt meer ontgraven.

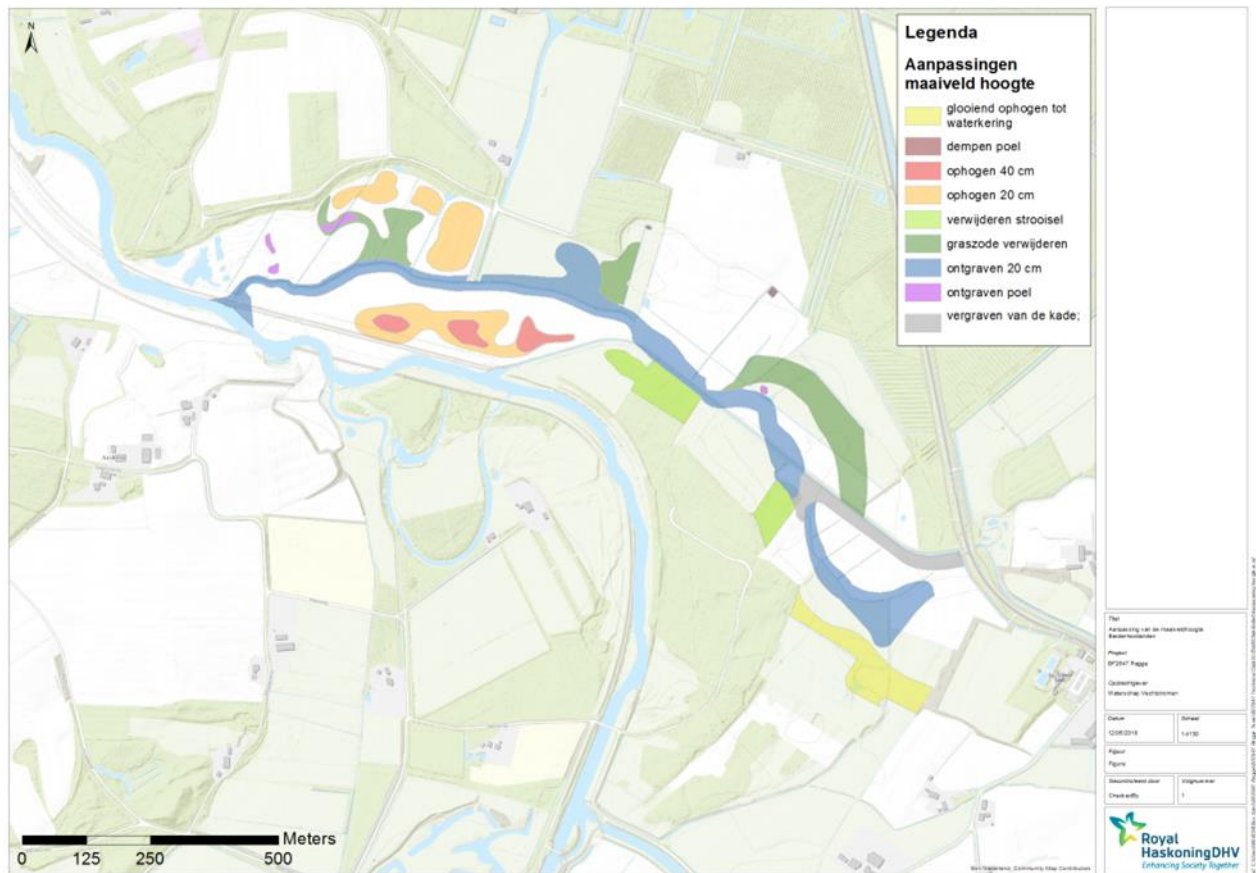
In de regio IJsselland is het grondverzet zo geregeld dat dit efficiënt en eenvoudig kan plaatsvinden. De gemeenten in de regio IJsselland (Steenwijkerland, Staphorst, Zwartewaterland, Kampen, Dalfsen, Olst-Wijhe, Deventer, Zwolle, Raalte, Ommen en Hardenberg) en de voormalige waterschappen Velt en Vecht en Groot-Salland hebben samen één nota Bodembeheer opgesteld voor hergebruik van grond uit de bodem en de uiterwaarden van de Vecht.

Er is ook een gezamenlijke **bodemkwaliteitskaart** (CSO-adviesbureau januari 2013) met daarin zones met vergelijkbare bodemkwaliteit. De verdachte locaties zijn uitgezonderd van de kaart. Het plangebied, gelegen binnen de gemeente Ommen, is voor het ontgraven en toepassen van grond ingedeeld in de klasse 'landbouw/natuur (Achtergrondwaarde (AW)=schoon)'.

Uit een inventarisatie van de provincie Overijssel blijkt dat op de plaatsen waar maatregelen worden genomen, geen asbestverdachte gronden aanwezig zijn (kaart beschikbaar via de bodematlas van de provincie Overijssel).

Tussen deelgebied Giethmen en deelgebied Eerderhooilanden, zuidelijker gelegen, vindt uitwisseling van grond plaats: afgegraven grond wordt gebruikt voor het verondiepen enz. Tussen deze gebieden is sprake van een gesloten grondbalans.

³ RHDHV, Regge Archem – deelgebied Eerder Hooilanden, aanvullend bodemchemisch onderzoek en voorstel ontgraving, kenmerk WATE_BE2647_N001_F0.1, d.d. 11 januari 2018.

Figuur 6 Kaart aanpassingen maaiveld (bron: inrichtingsplan)

4.2.1 Conclusie

De bodemsituatie is zodanig van kwaliteit (bodemchemisch en milieutechnisch) dat de voorgenomen maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Voor dit aspect treden geen belangrijke nadelige milieugevolgen op, waarvoor een milieueffectrapportage zou moeten worden doorlopen.

4.3 Water

In het kader van het Inrichtingsplan is onderzoek⁴ gedaan naar de hydrologische situatie en de effecten van de maatregelen. In de onderzoeken is gekeken naar de gewenste grondwaterstanden, zonder ongewenste vernatting van het gebied bovenstrooms buiten het deelgebied.

Dempen Hammerwetering en natuurstroom

Uit het onderzoek komt naar voren dat demping van de Hammerwetering en een ondiepe natuurstroom, zorgt voor een verhoging van de gemiddelde grondwaterstanden over vrijwel het gehele deelgebied met 10 cm en 10 tot 25 cm. Ook binnen het landgoed Eerde is sprake van

⁴ RHDHV/Waterschap Vechtstromen, bijlage 1 bij het Inrichtingsplan Eerderhooilanden, hydrologische basisgegevens

toename in grondwaterstanden door de wijziging in het afwateringssysteem. De grootste waterstandsverhoging van 25-50 cm vindt plaats in het verondiepte deel van de Eerderveldbeek nabij de monding in de Regge.

Invloed verwijdering graszoden en ontgravingen op grondwaterstanden

Door verwijdering van de graszoden met een diepte variërend van 5 tot 10 cm en de ontgravingen tot 20 cm nemen de grondwaterstanden ten opzichte van het nieuwe maaiveld met vergelijkbare orde toe. Deze maatregel zorgt ook voor een toenemende kweldruk en, bij ophogingen, een toenemende infiltratie.

4.3.1 Conclusie

De maatregelen zorgen voor het – voor de natuur – gewenste effect: een verhoging van de grondwaterstand en daardoor een verbetering van hydrologische omstandigheden in het Natura 2000-gebied “Vecht en Beneden-Reggegebied”. Negatieve effecten voor landbouw of infrastructuur, in of buiten het gebied, worden niet verwacht. Woningen zijn niet aanwezig in of direct buiten het plangebied. Eventuele restschade komt voor vergoeding in aanmerking en als vangnet geldt de provinciale nadeelcompensatieregeling. Dit onderdeel zorgt niet voor belangrijke nadelige milieueffecten, zodat het doorlopen van een milieueffectrapportage niet noodzakelijk is.

4.4 Archeologie, landschap en cultuurhistorie (ruimtelijke kwaliteit)

4.4.1 Archeologie

Op een aantal plaatsen in dit deelgebied is de archeologische verwachtingswaarde hoog. Voor het realiseren van de maatregelen zijn – oppervlakkige – graafwerkzaamheden nodig. Er is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd⁵, om een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied te kunnen vaststellen.

Uit het onderzoek blijkt dat op de dekzandwelingen en -ruggen een hoge verwachting geldt op het voorkomen van nederzettingsresten vanaf het laat-paleolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. In het beekdal heeft een actieve Regge het daar aanwezige dekzand omgewerkt. Dit betekent dat eventuele resten niet meer *in situ* aanwezig zijn en specifiek hiervoor een lage archeologische verwachting geldt.

In het beekdal geldt op basis van het historisch onderzoek ook een hoge verwachting voor archeologische resten uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. In de geulen langs de dekzandverhogingen kunnen in beginsel prehistorische (afval)dumps en aan visvangst gerelateerde resten voorkomen (puntelementen). Het voorkomen van deze resten hangt af van het feit of de dekzandwelingen bewoond waren.

De resultaten van het bureauonderzoek zijn verwerkt in een aanvulling op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Ommen, in die zin dat de zones met een specifieke archeologische verwachting voor beekdalen nader zijn gedefinieerd, namelijk de meanders van de Regge en historische structuren. Daarnaast zijn op basis van de AHN de hoger gelegen delen aangegeven die het beekdal flankeren.

⁵ Synthesgra, Bureauonderzoek, beneden Regge, S170030, 31 mei 2017

Het onderzoeksbureau adviseert het bovenstaande, nader gespecificeerde verwachtingsmodel zoals dat is weergegeven op de verwachtingskaarten, te toetsen door middel van:

- een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een archeologisch booronderzoek ter plaatse van de voormalige Reggemeanders;
- een karterend booronderzoek ter plaatse van de dekzandwelingen, en;
- een proefsleuvenonderzoek of een archeologische begeleiding ter plaatse van de historische structuren.

De voorgestelde onderzoeken kunnen worden beperkt tot de specifieke locaties van de – grond roerende – maatregelen. Er dient, overeenkomstig het beleid van de gemeente Ommen, gestreefd te worden naar behoud *in situ*, waarbij de graafwerkzaamheden binnen het plangebied zich voltrekken in zones met een lage archeologische verwachting. Vóór aanvang van het onderzoek wordt een Plan van Aanpak gemaakt en ter toetsing aan de bevoegde overheid voorgelegd. Uitgangspunt is dat nader onderzoek nodig is, en dat eventuele archeologische resten worden beschermd (al of niet na opgraving). Voor dit onderwerp is een volledige milieueffectrapportage niet aan de orde.

4.4.2 Landschap en cultuurhistorie

Het landschapsbeeld in Overijssel kenmerkt zich door reliëf en kleinschaligheid. Er zit veel afwisseling tussen (kleine) bossen, akkers en graslanden. Hier tussendoor lopen verschillende beken, met bijbehorende flora en fauna. De inrichtingsmaatregelen dragen bij aan het behoud en versterken (van het functioneren) van het beekstelsel. Hiermee worden de condities voor het daarbij passend leefgebied van plant- en diersoorten versterkt. Het plan draagt bij aan de ambitie van een en continu en beleefbaar watersysteem als dragende structuur van Overijssel (Provincie Overijssel, 2016).

4.4.3 Conclusie

Er worden geen belangrijke nadelige milieugevolgen verwacht voor de onderdelen archeologie, cultuurhistorie en landschap als gevolg van deze plannen. Door de inrichtingsmaatregelen wordt de ruimtelijke kwaliteit behouden, dan wel versterkt. Voor het onderdeel archeologie wordt nader onderzoek uitgevoerd. Het doorlopen van een milieueffectrapportage is niet aan de orde.

4.5 Hinder tijdens uitvoering (geluid, stikstof en verkeer)

Tijdens de uitvoer van de werkzaamheden is er een tijdelijke toename van de geluidsemissie te verwachten door het gebruik van machines, voor de vergravingen in het gebied. In de gebruiksfase is dit weer zoals voor de uitvoering.

De maatregelen hebben onder andere tot doel om de stikstofbelasting in Natura 2000-gebied terug te dringen en hebben daarmee, in de eindsituatie, een positief effect op stikstofdepositie. Een tijdelijke verhoging van stikstofdepositie door het gebruik van gemotoriseerd materieel voor de plag- en graafwerkzaamheden is verwaarloosbaar. Het gaat om een kortdurend effect, dat gezien de autonoom dalende trend van stikstofdepositie als neutraal wordt beschouwd.

Er worden in dit gebied geen gevaarlijke stoffen vervoerd en vrijkomende grond wordt, waar mogelijk binnen het plangebied gebruikt. Er vindt een beperkte uitwisseling van grond plaats met het deelgebied Giethmen, via de openbare weg. Tussen beide gebieden wordt gewerkt met een gesloten grondbalans. De aannemer zal aan het werk zijn tussen 7.00 en 17.00 uur. Er zijn enkele woningen in de omgeving, maar deze liggen op enige afstand van het plangebied. Eventuele verkeershinder is beperkt.

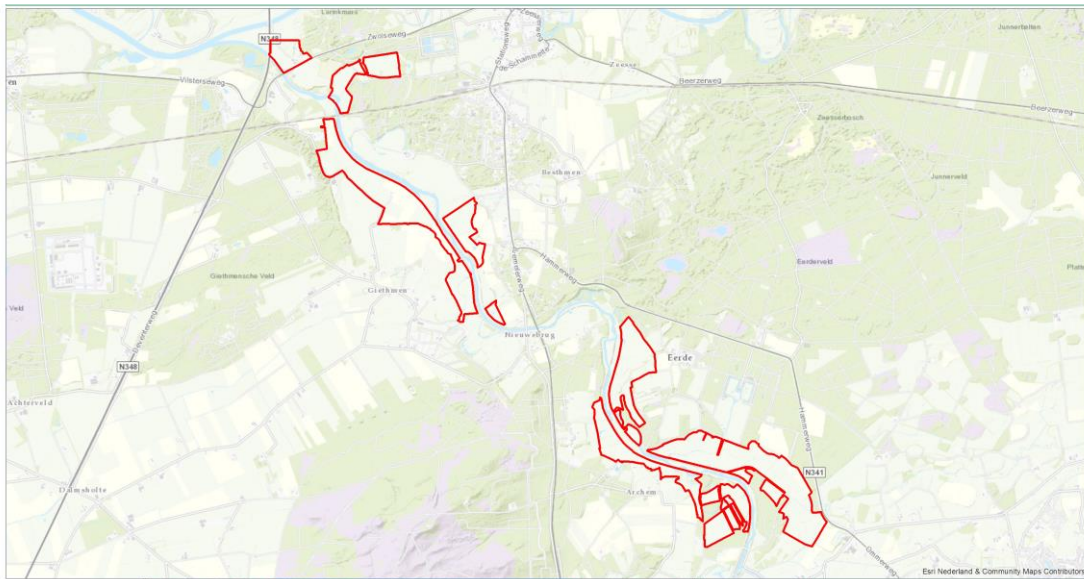
4.5.1 Conclusie

Op het gebied van geluid ontstaan geen blijvende nadelige milieugevolgen. Een eventuele tijdelijke toename van stikstofdepositie is mogelijk, maar omdat dit een gevolg is van maatregelen ter uitvoering van het beheerplan en de gebiedsanalyse is passende beoordeling niet aan de orde. Ten slotte wordt er niet of nauwelijks verkeershinder voorzien als gevolg van de uitvoering van maatregelen.

4.6 Uitvoeringsaspecten niet-gesprongen-explosieven en kabels en leidingen

Er is een vooronderzoek uitgevoerd naar niet-gesprongen-explosieven (NGE)⁶. Vanwege onder andere een bombardement bij de spoorlijn, de beschieting van een barakkenkamp en de dump van munitie door Duitse soldaten kunnen NGE van Klein kaliber munitie of KKM (tientallen, gedumpt), hand- en geweergranaten (enkele, gedumpt), munitie voor granaatwerpers (enkele, gedumpt), munitie voor raketwerpers (enkele, gedumpt) geschutmunitie (tientallen, gedumpt, verschoten) en afwerpmunitie (één tot enkelen, gedumpt, afgeworpen) zijn achtergebleven. Uit het genoemde onderzoek blijkt dat er indicaties zijn voor de aanwezigheid van conventionele explosieven binnen het deel van het onderzoeksgebied dat zich rond de spoorlijn en de spoorbrug over de Regge bevindt. Deze locaties zijn te typeren als 'verdacht op afwerpmunitie'. Er zijn geen aanwijzingen achterhaald dat er naoorlogs grootschalige grondroerende werkzaamheden plaats hebben gevonden in het onderzoeksgebied. Gezien de achterhaalde indicatie is het op de CE-Bodembelastingkaart aangegeven gebied verdacht op de aanwezigheid van afgeworpen vliegtuigbommen van 250lbs, 500lbs en 1000lbs.

⁶ ECG, vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'Deelgebied 1 en 2 Regge Archemermaten, documentcode 138-017-VO-01, d.d. 10 mei 2017

Figuur 7 overzicht onderzoeksgebied Niet gesprongen explosieven (brond: onderzoek ECG)

ECG adviseert om in de aangemerkte gebieden op de CE-Bodembelastingkaart, daar waar bodemingrepen gepland zijn, het opsporingsproces voort te zetten. Daar waar het huidige grondgebruik wordt gecontinueerd is, zo mogelijk, geen sprake van een verhoogd risico en is opsporing niet noodzakelijk.

Verder wordt aangeraden om de uitvoerende partijen op de hoogte te stellen van het 'Protocol Toevalsvondst' dat in de bijlagen van de rapportage is opgenomen.

In het plangebied zijn verschillende kabels en leidingen aanwezig. Er bevinden zich geen grote of gevaarlijke leidingen (zoals hogedruk gasleidingen) in dit deelgebied. Omdat niet diep gegraven wordt, is er daarom naar verwachting geen conflict met kabels en leidingen. Voor uitvoering van de graafwerkzaamheden wordt een KLIC-melding gedaan.

4.6.1 Conclusie

Er is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven in de gebieden waar deze kunnen voorkomen en waar bodemingrepen zijn gepland. Als NGE aanwezig blijken te zijn, zullen deze worden verwijderd en/of onschadelijk gemaakt. Dit aspect zorgt niet voor belangrijke negatieve milieugevolgen. De eventuele aanwezigheid van kabels en leidingen vormen geen belemmering voor de uitvoering van de maatregelen.

4.7 Klimaat en duurzaamheid

Door klimaatverandering verwachten klimaatspecialisten een extremer weerbeeld met extreem natte en droge periodes. Grondwateronttrekkingen voor drinkwaterwinning en industrie komt op ruime afstand ten zuidwesten van het plangebied voor (waterwinning Archemerberg). Extra verdroging door menselijk gebruik is gezien de afstand niet aan de orde.

De realisatie van de maatregelen, het monitoren van die maatregelen en het eventueel bijsturen, leiden tot een duurzaam systeem. De maatregelen aan de Beneden Regge zijn een

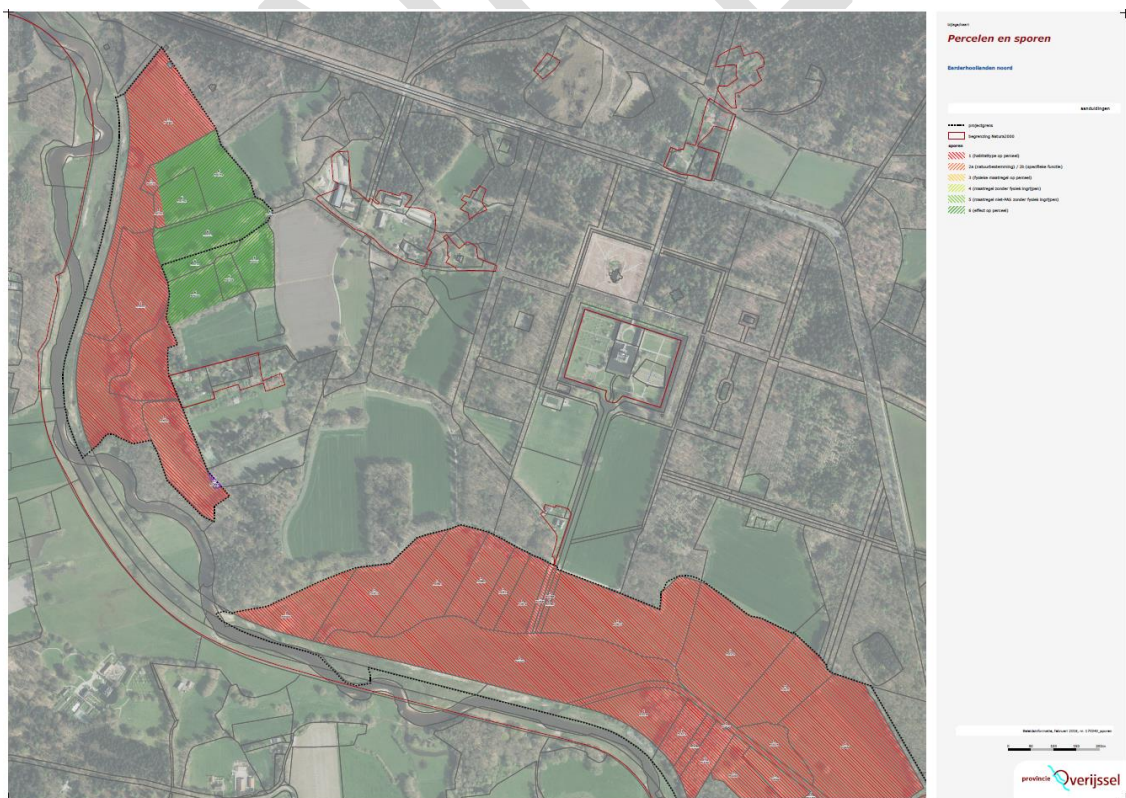
onderdeel van het grote Reggeherstelproject. De herinrichting van de rivier betekent voor het plangebied lagere peilen bij piekafvoeren door vergroting van de waterbergende functie. Het aangepaste doorstroomprofiel van de Regge ter hoogte van Giethmen leidt gezamenlijk met de overige Reggeherstelprojecten tot een duidelijke peilverhoging van de Beneden Regge bovenstrooms bij gemiddelde afvoeren. De rivier en de omgeving daarvan zijn met de herinrichting beter bestand tegen overstroming en verdroging.

4.7.1 Conclusie

Voor klimaat en duurzaamheid zijn door het plan geen belangrijke nadelige milieugevolgen te verwachten. De maatregelen zorgen juist voor een betere bescherming tegen overstroming en verdroging.

4.8 Vernatting en agrarisch grondgebruik

De gronden waarop de hydrologische herstelmaatregelen voor het Natura2000-gebied “Vecht en Beneden-Reggegebied” zijn geprojecteerd, zijn of worden in eigendom verworven. De bestemming van deze gronden wordt veranderd in ‘Natuur’. Landbouwkundig gebruik wordt beëindigd. De hydrologische maatregelen zorgen niet voor vernatting van omliggende landbouwgronden. In dit deelgebied treedt natschade van bovenstroomse landbouwgronden niet op, door de inrichting van een diepere bovengeul. Ook heeft de herinrichting geen effecten op de aanwezige wegen. Voor het beheer en onderhoud van de terreinen in de Eerderhooilanden worden twee voordes in de natuurstroom aangelegd.

Figuur 8 sporenkaart (noordelijk deel) met o.a. effecten (bron: provincie Overijssel)

Een groot deel van Eerderhooilanden is afhankelijk van hooilandbeheer dat door lokale agrariërs/de huidige pachters uitgevoerd kan worden. Hierover gaat Natuurmonumenten nadere afspraken maken met de betreffende agrariërs/pachters.

Er wordt een monitoringsplan gemaakt, op grond waarvan de hydrologische effecten na de uitvoering van de maatregelen worden gemonitord.

4.8.1 Conclusie

Het staat vast dat bepaalde agrarische gronden niet of niet volledig meer agrarisch kunnen worden gebruikt, als gevolg van de maatregelen. Met de individuele eigenaren zijn of worden nog concrete afspraken gemaakt. Zoals al aangegeven, is natschade in dit deelgebied niet de verwachting. Verder is er een vangnet voor eventuele restschade en worden de grondwatereffecten van de maatregelen gemonitord op basis van een plan. Gezien deze aanpak is de conclusie gerechtvaardigd dat voor wat betreft dit aspect geen belangrijke nadelige milieugevolgen zullen optreden.

4.9 Vernatting en insecten

Door het totaalpakket aan maatregelen, waaronder de ontgravingen, zal een bepaalde mate van vernatting optreden die zich vooral in de wintermaanden (met een neerslagoverschot) zal manifesteren. In deze periode zijn er echter geen stekende muggen en knutten actief. Tijdens de zomerperiode kunnen hevige piekbuien voor tijdelijke vernatting zorgen.

Hierdoor kan leefgebied ontstaan voor onder andere muggen en knutten. Door een mogelijke (tijdelijke) toename van muggen en knutten kan hinder ontstaan voor de omgeving en kan de kans op dierziekten, die verspreid worden door muggen en knutten, mogelijk toenemen. Om in beeld te krijgen hoe reëel de risico's hiervan zijn, heeft het bevoegd gezag de heer prof. Dr. Ir. P.F.M. Verdonschot van de WUR (Wageningen University & Research) geraadpleegd. Hij is deskundig op het gebied van o.a. aquatische ecologie, biodiversiteit, klimaatverandering en insectenplagen. Zijn bevindingen zijn beschreven in het rapport "34 Vragen en antwoorden over steekmuggen en knutten in relatie tot vernatting", Piet Verdonschot, WUR, 2018, die als bijlage aan deze aanmeldnotitie is gekoppeld. Ook is de rapportage "Verkenning van de steekmuggen- en knuttenproblematiek bij klimaatverandering en vernatting", opgesteld in opdracht van het ministerie van LNV door Alterra, Wageningen, 2008, als bijlage opgenomen. Uit de rapportages blijken de volgende belangrijkste conclusies:

1. De mogelijke overlast beperkt zich tot het zomerhalfjaar, aangezien de larven van muggen, knutten en dazen zich dan pas kunnen ontwikkelen bij een bepaalde temperatuur, maar;
2. Juist in de zomermaanden zal het water in tijdelijke plassen snel verdampen, vanwege de hogere omgevingstemperatuur. De periode van overlast van muggen en knutten wordt hierdoor beperkt;
3. Veeziekten kunnen niet in muggeneitjes overleven; veeziekten kunnen alleen door muggen en knutten worden overgedragen als er al besmette dieren in de directe omgeving aanwezig zijn (invloed van veetransporten). Hier ligt dus ook een verantwoordelijkheid van de veehouder(s);

4. Vee kan ingeënt worden tegen het Blauwtongvirus. Hier ligt ook een verantwoordelijkheid voor de veehouder;
5. Overlast van muggen en knutten kan in belangrijke mate voorkomen worden door het gebied tussen inundatie- en waterretentiegebied en de plek waar vee gehouden wordt en waar wordt gewoond, vrij te houden van opgaande begroeiing hoger dan 50 cm. Muggen en knutten verplaatsen zich graag via schaduwrijke, vochtige en windluwe corridors.

Op basis van het bovenstaande en de mogelijke maatregelen wordt niet verwacht dat de maatregelen extra overlast door muggen en knutten tot gevolg hebben. Een *eventuele* wijziging in de leefomstandigheden voor muggen en knutten kan zich alleen voordoen in de directe nabijheid van het retentiebekken en de kleinschalige retentievoorzieningen.

De retentiebekkens (voor zover ze voorkomen) lopen in de zomermaanden alleen kortdurend vol na een regenbui en lopen ook snel weer leeg (in combinatie met verdamping in de zomer). Deze periode van water in het retentiebekken en de kleinschalige retentievoorzieningen in de zomer zijn naar verwachting te kort voor de ontwikkeling van forse aantallen muggen en knutten die leiden tot overlast. In de winterperiode is de temperatuur te laag voor muggen en knutten.

4.9.1 Conclusie

De vernattingsmaatregelen kunnen leiden tot een toename van insecten en bijbehorende hinder. Vanwege de natuurlijke omstandigheden in winter (door lage temperatuur voortplantingsmogelijkheden beperkt) en zomer (verdamping) is de verwachting dat dit niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen leidt. Eventuele hinder kan nog verder worden beperkt door het kort houden van vegetatie en het plaatsen van dazenvallen. Het doorlopen van een milieueffectrapportage is voor dit onderwerp niet noodzakelijk.

5 Cumulatie overige projecten

Relevante gebiedsprocessen andere gebieden

Ten noordwesten van het plangebied Eerderhooilanden ligt het deelgebied Giethmen, waarvoor een apart inpassingsplan wordt gemaakt, met een aparte m.e.r.-beoordeling. In Giethmen, dat geheel buiten het Natura 2000-gebied “Vecht en Beneden Regge” ligt, worden ook herstelmaatregelen uitgevoerd. Deze bestaan uit een functiewijziging van ca. 11,2 ha gronden (van agrarisch naar natuur) en het vergraven van ca. 5 ha grond.

Uit de Inrichtingsplannen van beide deelgebieden blijkt dat de maatregelen in elk van de gebieden geen wederzijdse effecten hebben. In beide gebieden zijn maatregelen mogelijk en nodig om de gewenste instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied “Vecht en BenedenReggegebied” te behalen.

Van belang is alleen dat tussen beide gebieden, op beperkte schaal, uitwisseling van ontgraven grond plaatsvindt; ontgraven grond wordt in het eigen deelgebied of in het andere deelgebied toegepast, bijvoorbeeld voor het dempen/verondiepen van watergangen. Tussen beide gebieden is sprake van een gesloten grondbalans.

Deze uitwisseling zorgt er voor dat er geen grond van of naar buiten deze gebieden hoeft te worden aan- of afgevoerd. De transportbewegingen blijven daarmee beperkt.

Beek gerelateerde processen en projecten van het waterschap

De maatregelen in dit deelgebied zijn een onderdeel van het grote Reggeherstelproject. De herinrichting van de rivier betekent voor het plangebied lagere peilen bij piekafvoeren door vergroting van de waterbergende functie. Het aangepaste doorstroomprofiel van de Regge binnen het plangebied Giethmen leidt gezamenlijk met de overige Reggeherstelprojecten tot een duidelijke peilverhoging van de Beneden Regge bovenstrooms bij gemiddelde afvoeren. De rivier is met de herinrichting beter bestendig tegen overstroming en verdroging. Er vindt geen, althans geen negatieve, cumulatie plaats met het Reggeherstelproject.

Conclusie

De genoemde projecten zijn allen – mede – gericht op natuurontwikkeling. In combinatie met de inrichtingsmaatregelen in het inpassingsplan, ontstaan geen belangrijke nadelige milieugevolgen.

6 Conclusie

De inrichtingsmaatregelen voor het plangebied zorgen, op zichzelf en in samenhang met projecten in de omgeving, niet voor belangrijke nadelige milieugevolgen. Het doorlopen van een milieueffectrapportage (MER) is niet noodzakelijk.

CONCEPT

7 Literatuur en overige bronnen

- Bodemkwaliteitskaart IJsselland, CSO, 30 januari 2013;
- Ontwerp Inrichtingsplan Archem-Eerde, Eerde en Eerderhooilanden (Samen werkt beter, versie xxx) met bijlagen;
- RHDHV, Regge Archem – deelgebied Eerder Hooilanden, aanvullend bodem-chemisch onderzoek en voorstel ontgraving, kenmerk WATE_BE2647_N001_F0.1, d.d. 11 januari 2018;
- Natuurtoets RHDHV, Natuurtoets Natuurontwikkeling Regge, kenmerk WATBF2647R001D0.1; d.d. 13 juli 2017;
- ECG, vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'Deelgebied 1 en 2 Regge Archemermaten, documentcode 138-017-VO-01, d.d. 10 mei;
- Synthegra, Bureauonderzoek archeologie, beneden Regge, kenmerk S170030, d.d. 31 mei 2017;
- Gebiedsscan ruimtelijke kwaliteit, Provincie Overijssel, januari 2016;
- 30 Vragen en antwoorden over steekmuggen en knutten in relatie tot vernatting", Piet Verdonschot, WUR, 2018.

Overzicht bijlagen

Bijlage 1

Inrichtingsplan

Bijlage 2

Maatregelenkaart

Bijlage 3

Natuurtoets

CONCEPT

Bijlage 1

Inrichtingsplan

CONCEPT

Bijlage 2

Maatregelenkaart

CONCEPT

Bijlage 3

Natuurtoets

CONCEPT